

Nr 297.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till viss ändring i den för landshövdingarna gällande avlöningsstaten; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Henning Elmquist.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern von SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anförde chefen för socialdepartementet, statsrådet Elmquist:

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 255 häft. (Nr 297.)

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har förslag framlagts angående ny definitiv löne reglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk, vilket förslag numera i huvudsak vunnit riksdagens bifall. Med anledning av att det nya lönesystemet betingade ändrade pensionsförhållanden, har Kungl. Maj:t — efter föredragning av chefen för finansdepartementet — den 11 mars 1921 avlåtit proposition med förslag till kungörelse med bestämmelser för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk i fråga om rätt till pension m. m. Då de i blivande kungörelse i ämnet innehållna bestämmelser emellertid voro avsedda att endast vara provisoriska, i avvaktan på den nya pensionslag, som kan komma att ersätta den nu gällande civila pensionslagen av år 1907, har Kungl. Maj:t tillika avlåtit proposition med förslag till vissa ändringar i 1907 års civila pensionslag, vilka huvudsakligen avse hänvisningar till de undantagsbestämmelser, som innefattas i berörda förslag till kungörelse.

Enligt sistnämnda lagförslag skulle 3 § av 1907 års pensionslag komma att innehålla den bestämmelsen, att pensionsunderlag icke finge beräknas till högre belopp än 6,000 kronor utan annat undantag än för det fall att särskilt pensionsunderlag blivit av Konungen och riksdagen fastställt till högre belopp. I sitt över ovan omförmälda förslag till kungörelse och ändringar i 1907 års pensionslag avgivna utlåtande yttrade statskontoret, att förenämnda begränsning av pensionsunderlaget syntes komma att efter genomförandet av nämnda förslag ävensom av de förslag, som föreligga om löne reglering för fångvårdsstyrelsen och generaltullstyrelsen, gälla så gott som endast för landshövdingar. Vid sådant förhållande och då frågan om pension åt landshövding i några fall syntes inom kort bliva aktuell, ifrågasatte statskontoret, huruvida icke såsom tillägg till den för landshövdingarna gällande avlöningsstaten borde stadgas särskilt pensionsunderlag, varvid beloppet kunde lämpligen bestämmas att motsvara vad som enligt nyssnämnda förslag skulle komma att utgöra pensionsunderlag för generaldirektör, som tillsatts genom fullmakt.

Innan jag anger min ståndpunkt till statskontorets förslag, anser jag mig böra erinra om att i 1907 års civila pensionslag stadgas, att för landshövding skall pensionsunderlaget, intill dess ny lönestat fastställts, utgöra det belopp, som före den 1 januari 1908 blivit såsom pension för sådan tjänsteinnehavare bestämd. I den av Kungl. Maj:t genom brev den 30 maj 1884 fastställda lönestaten för landshövdingarna anges pensionen för landshövdingar till 6,000 kronor.

Vad nu beträffar den av statskontoret ifrågasatta åtgärden att stadga ett särskilt högre pensionsunderlag såsom tillägg till den för landshövdingarna gällande avlöningsstaten, synas mig goda skäl tala härför. Å ifrågavarande förtroendeämbetsmän, som av ålder intagit en särställning i det allmänna, ställas stora krav jämväl i ekonomiskt hänseende. I betraktande härav hava deras nuvarande löner, som i huvudsak redan år 1871 fastställts till nuvarande belopp, länge varit uppenbart otillräckliga. Spörsmålet om reglering av landshövdingarnas löner och pensioner är under utredning, vars resultat torde kunna föreläggas redan 1922 års riksdag, men flera av landshövdingarna lära på grund av uppnådd åldersgräns komma att avgå under innevarande och nästföljande år, innan denna reglering kan hava trätt i kraft. Jag finner billigheten kräva, att dessa landshövdingar, på sätt statskontoret ifrågasatt, komma i åtnjutande av förhöjd pension. Vad angår pensionsbeloppet, så synes mig detta vid en definitiv reglering böra sättas lika med det för justitieråd och regeringsråd föreslagna, men finner jag mig nu, för att under inga förhållanden föregripa den kommande regleringen, böra i enlighet med statskontorets förslag stanna vid det belopp, som föreslagits för generaldirektör, som tillsatts genom fullmakt, eller 8,496 kronor. Förhöjningen torde av angivna skäl böra inträda redan den 1 juli innevarande år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med ändring av vad i gällande avlöningsstat för landshövdingar stadgats i fråga om pensionens storlek, besluta, att pensionsunderlaget för landshövding, som erhåller avsked efter ingången av juli månad 1921, skall utgöra 8,496 kronor.

Statsrådets övriga ledamöter instämde i vad departementschefen sålunda hemställt.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten behagade härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Herman Hultkrantz.
